

INGEBOEKT

Drama in de lagere school

Anja Audenaert & Ellen Claessens (2005). *Drama in de lagere school. Bronnenboek voor muzische vorming*. Mechelen: Wolters Plantyn.

Drama in de lagere school is een driedelige uitgave die voorziet in een ruim aanbod aan drama-activiteiten voor kinderen. De auteurs Anja Audenaert & Ellen Claessens richten zich in elk deel naar leerkrachten die aan de slag willen met dramatische werkvormen. Deze reeks bestaat uit een boek voor elke graad van de lagere school, met telkens dertig activiteiten die inspelen op de leefwereld van de kinderen en die verdeeld worden over vijf thema's.

In het eerste deel (van 6 tot 8 jaar) wordt de nadruk gelegd op 'durven' en het scheppen van een veilig klimaat. Kinderen zitten in een nieuwe klas en deze verandering in hun leven en leefwereld vindt ook een neerslag in de keuze van thema's: 'Nieuw', 'Groei', 'Fantasia',... In deel twee (van 8 tot 10 jaar) wordt gefocust op het verwerven van technische aspecten die nodig zijn om expressief spel stap voor stap te stileren. Thema's die in dit deel aan bod komen zijn o.a. 'Mijn lichaam', 'Werk aan de winkel', 'Vrije tijd',... In het derde boek (van 10 tot 12 jaar) plaatst men de creativiteit van het

kind centraal aan de hand van o.a. deze onderwerpen: 'Media', 'Er was eens', 'Puberteit',... Hiermee voorziet de reeks in een geleidelijke opbouw en daarmee biedt ze een verticale leerlijn aan. Van een horizontale leerlijn per deel, dus per graad, is geen sprake. De begeleider moet de activiteiten niet in een vastgelegde volgorde afwerken.

Drama in de lagere school richt zich niet uitsluitend, maar wel in de eerste plaats op leerkrachten. Dit blijkt duidelijk uit de sterk didactisch onderbouwde structuur van de reeks. Elk boek kadert het belang van drama voor kinderen en biedt een overzicht aan doelstellingen, met per activiteit een verwijzing naar de leerplannen van de drie onderwijskoepels (katholiek, stedelijk/gemeentelijk en gemeenschapsonderwijs). Daarnaast heeft elk deel een uitgebreide toelichting bij de methode waarin de onderwijzer op een erg schoolse manier een houvast krijgt om met het boek te werken. Zo vind je bij elke activiteit een duidelijke beginsituatie, overzicht aan

materialen, klasorganisatie en werkwijze; kortom een gedetailleerde lesvoorbereiding.

De eerder klassieke aanpak en de sterk gestuurde methode vertalen zich in een erg strakke, schoolse vormgeving. De illustraties van Luc Vernimmen zijn eerder functioneel – in de vorm van pictogrammen – maar weinig verfrissend. De tekenstijl is oubollig en de gebruikte beelden zijn clichématig. Zo is er bijvoorbeeld in tekst en illustratie van de werkvorm 'poppenspel' sprake van een erg klassieke afbeelding van de 'poppenkast' terwijl sinds de jaren '70 'de pop uit de kast gebroken is' binnen het figurentheater.

Anja Audenaert & Ellen Claessens slagen erin een groot aanbod van activiteiten te voorzien waarin leerkrachten naargelang hun eigen interesses kunnen grasduinen. Op deze manier wordt *Drama in de lagere*

school een handig werkinstrument voor onderwijzers die weinig ervaring hebben met dramatisch expressieve werkvormen, maar er graag mee aan de slag gaan. Mensen die meer onderlegd zijn in dit domein, zullen in dit aanbod evengoed leuke ideetjes vinden, maar minder uitdaging om zelf creatief te denken en aan de slag te gaan.

De keuze om uitgeschreven lessen aan te bieden in plaats van een denkkader waarbinnen de onderwijzer 'tools' worden aangereikt om zelf in een creatief aanbod te voorzien, resulteert in een goed werkbaar 'plug and play'-methode die een beperkte artistieke of vormende meerwaarde heeft. De auteurs beweren terecht dat 'spelen' thuishoort in het klasgebeuren en ze leveren met deze driedelige uitgave een vlot leesbare en toegankelijke methode.

Pieter Borremans
p/a Karel de Grote-Hogeschool
Departement Lerarenopleiding
Pothoekstraat 125
2060 Antwerpen
Pieter.Borremans@kdg.be

Taal verwerven op school

Frans Daems, Kris Van den Branden & Lieven Verschaffel (red.) (2004). *Taal verwerven op school. Taaldidactiek voor basisonderwijs en eerste graad secundair*. Leuven/Vorburg: Acco.

Op de Boekenbeurs van november 2005 vond ik een handboek met een volledig overzicht op het langetermijncurriculum van onze Nederlandse taal tijdens de fundamentele periode in het onderwijs, vertrekkende van de peuterleeftijd tot de eerste graad van het secundair onderwijs. De verschillende hoofdstukken van *Taal verwerven op school* zijn geschreven door lerarenopleiders en onderzoekers die, vanuit hun eigen specialisme, onderwerpen en domeinen die in de praktijk van het onderwijs Nederlands van wezenlijk belang zijn, behandelen. Na een inleidend hoofdstuk over taaldidactiek voor het 'funderend onderwijs' komen de volgende onderwerpen aan de orde: vroege taalverwerving, ontluikende geletterdheid, mondelinge vaardigheden, technisch lezen, spellingonderwijs, begrijpend en studerend lezen, leren schrijven van verhalende en informatieve teksten, literatuuronderwijs, taalbeschuwing, en geïntegreerd taalonderwijs. Deze taaldidactiek verschaft een duidelijke kijk op de nieuwe systematiek van het leerplan, meer specifiek op alles wat met het taalgebruik in concrete situaties te maken heeft.

Volgens een van de auteurs is het de laatste twee decennia duidelijker geworden dat een leraar een 'professional' is die redelijk zelfstandig handelt binnen de organisatie 'school'. De auteurs proberen de leerkracht als professional een kans te geven om zijn cognities, zijn kennis en vaardigheden

geregeld aan te sluiten op de vooruitgang van de onderwijskundige en vakmatige kennis.

Doordat de hoofdstukken niet alleen naadloos aansluiten op de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen, maar ook een chronologische evolutie aanhouden, krijgt de lezer een volledig beeld van de taalverwerving vanaf babyleeftijd tot in de middenschool. De auteurs hebben grensoverschrijdende parallellen getrokken met de doelstellingen voor de Nederlandse taal zoals onze noorderburen die zien. Daarnaast is elk hoofdstuk perfect afzonderlijk leesbaar en is het boek als naslagwerk bruikbaar. Spijtig dat de korte inhoud enkel de hoofdtitels bevat en niet de verdere onderverdeling; dit vertraagt opzoekwerk en men krijgt geen volledig overzicht.

De rode draad door alle hoofdstukken is de stelling dat alle kinderen eigenlijk genieën zijn op het vlak van nadenken over taal en oplossingen zoeken om zich verstaanbaar te maken en te communiceren, en dit reeds vanaf de kleuterleeftijd en zelfs daarvoor. De nadruk wordt dan ook zeer sterk gelegd op het 'procesgericht' werken, het aanreiken van strategieën en vaardigheden en alle mogelijke vormen van interactie. Bijvoorbeeld: in fouten kansen zien om leerlingen te laten nadenken en zelf na te denken. Het opbouwen van taalvaardigheid moet met expliciete instructie gebeuren, met een

doorstroming voor deze ganse leeftijds-groep, waarbij het doel is dat de leerlingen uiteindelijk zelfregulerend worden.

Een bedenking die ik mij heb gemaakt bij het lezen en herlezen van dit boek is: welke investeringen zijn nodig naar een accuraat invullen van de praktische kant? Ik vraag mij nog steeds af hoe de huidige eindtermen een meer correcte invulling kunnen krijgen, hoe we meer zinvolle activiteiten voor de leerlingen en een degelijke doorstroming

concreter kunnen maken. Deze taal-didactiek is zeker een goede stap op weg naar de broodnodige 'guidelines' en het proces om deze constant aan te passen en bij te sturen. Het is een boek dat niet mag ontbreken in de orthotheek van elke school.

Onderwijs blijft een zeer boeiende uitdaging en ik hoop dat elke participant de energie kan opbrengen om dag in dag uit deel te nemen aan de zoektocht naar mogelijk te bewandelen paden.

*Ann Neetens
p/a Basisschool GO 't Kofschip
Baron de Celleslaan, 1
2650 Edegem
ann.neetens@skynet.be*